

På Lille-Oust.

Av Øyvor Hansson.

Den lille fergebåten er ved sitt bestemmelsessted og jeg kravler meg møysommelig opp på det som engang var bryggen på Lille Oust. Trinnene er så gebrekkelige og morkne at jeg nærer den alvorligste frykt for at krykkene mine skal gå igjennom, og at både de og jeg skal havne i vannet. Jeg beveger meg med den ytterste varsomhet og er omsider lettet og glad over å ha klart kunststykket å komme meg velberget på land.

Som jeg står der og hviler etter anstrengelsen, lar jeg minnet gli noen år tilbake i tiden — la oss si fem år — og jeg ser for meg bryggen som den var dengang i sin solide properhet, fullt verdig denne vidunderlige lille øya, som da under elskende hendes røkt og pleie lå der som en skjønnehtsåpenbaring — den vakreste blant alle fjordens vakre perler! Intet sted var der en slik overdådighet av de skjønneste markens blomster i uanet og ukjent størrelse og variasjon som på Lille-Oust, — intet sted ranke rosene seg frodigere i all sin purpurprakt langs velstelte hageganger og veier, — intet sted ble med større kjærlighet og forståelse naturen smeltet sammen med kulturen, og resultatet ble ett eventyr — en Edens hage —

Men der kommer jo mannen, som med henders flid skapte all denne overdådighet, tryllet den fram av nakne fjellet — friluftselseren og blomsterentusiasten par excellence — Dietrich Hildisch. Han har observert fergebåtens ankomst og kommer så fort benene kan bære ham nedover veien fra «Kråkholmen». Det magre, innsunkne ansiktet lyser av glede og godhet — det skinner omkapp med junisolen som stråler fra dypblå, høy himmel. Hva bryr han seg vel om, at han ser ut som en «fille-Frans» — i antrekk like defekt som bryggen og hagegangene og ellers alt som menneskelig ondskap har kunnet ødelegge for ham? Mishandlet på legeme og sjel, — bestjålet for alt inntil sin personlige garderobe, — beløyet og forhånet, — hva teller det? Han er på sin elskede øy, han er hjemme, han føler det som er han kommet inn i himmelen — han takker Gud av et ydmykt hjerte — — —

I dag er jeg atter hos vår venn derute — for siste gang. For to dager siden sovnet han inn, stille og umerkelig — lykkelig. Jeg legger noen blomster på hans leie, der han hviler i opphøyet ro. Hans ansikt er fylt av den fred som overgår all forstand, — det forteller om eventyret som har hendt ham — nå er han i himmelen — — —

Minnene strømmer igjen inn på meg — påtrengende og ubarm

hertig. En dag for ikke så mange måneder siden satt han ved mitt leie, på sykehuset. Hans ansikt bar ikke preg av noen ro den gangen, det var fylt av sorg og den dypeste forakt, — forakt for «ormeyngelen», som han kalte den.

Han satt og berettet sin historie etter at «frigjøringen» kom, fortalte om den vanvittige jakten på uskyldige mennesker, — om hvorledes hans arrestasjon foregikk. — — Men skjers slikt i Norge? Villdyr, som driver den 78-årige «grand signeur» bort fra sin hustru, «gode» nordmenn, som bokstavelig talt trekker ham etter hårene opp på et lastebilplan, mens hans elskede gamle hustru blir liggende bevisstløs på marken uten å bli tatt hånd om! Under en hylende mengdes jubel og ufyselige tilrop kjøres han slik gjennom byens gater — til spott og spe. Hva følte han så under alt dette? Jo, han følte sin gode samvittighets pakt med Gud som gav ham krefter til å bære alt med løftet hode! Hans ord til meg lød: «Det var jo for intet å regne dette, mot hva vår Frelser måtte lide for oss.»

Han fortalte meg videre om det vakre hjemmet sitt på Drammensveien, som ble plyndret og jevnet med jorden, — om sin tyskkfødte hustru som ble ranet for alt (hun var ikke medlem av NS og hadde særeie), for mann, barn, hjem, og ellers alt sitt gods og gull — hun var meget rik — og som døde i den største elendighet etter at selv gravstedet var blitt dem fratatt! Og sin eneste sønn, som omkom etter en 8 timers appell på Ilebu og hvis lik ble putt i en sekk, lagt på et lasteplan og kjørt vekk. Om sin eneste datter som nådeløst ble revet bort fra sine tre små barn og fengslet, — den minste var da 9 — ni — måneder gammel!

Men det som gikk aller hardest inn på ham, var allikevel hvorledes man hadde behandlet hans avdøde datters urne! Hun døde i 1928, og hennes død hadde vært det hardeste slag for ham. Hun var så god, så menneskekjærlig, hun hadde valgt sykepleien som sin livsgjerning og ville ofre seg for fattige tuberkuløse på landsbygden. Derfor ba hun sin far om å undersøke hvor hun trengtes best, hvilket han også gjorde. Det viste seg at der i Solør var bygder som var særlig hårdt rammet av denne lumskete pest, og der kjøpte han en eiendom til datteren, — hvor hun så slo seg ned og begynte sitt barmhjertighetsarbeid. Det varte bare noen få år — så ble hun selv smittet, fikk galopperende tæring som tok hennes liv. Dette skjedde som sagt i 1928, — men selv hennes urne måtte fjernes fra sin monter på Krematoriet!

Generaldirektør Hildisch —

Forts. fra side 1.

var stadig under legekonsroll. Et hver menneske må kunne forstå at det å sette en syk olding på en slik kost som foran nevnt — var ensbetydende med å tilføye ham et ulivssår som senere ikke kunne leges.

Hildisch var en sværbygget, kraftig mann som ved arrestasjonen veiet over 100 kilo. Da han etter 2 års fangenskap endelig ble løslatt veiet han ca. 52 kg. Denne kolossale avmagring gir et klart bilde av hva denne gamle, syke mann må ha gjennomgått av lidelser i det foreldede fengsel i Møllergata 19.

Hertil kom så den sjelelige tortur han ble utsatt for. Hans villa på Drammensveien ble solgt og revet ned og det ble bygget nye hus på tomten. Hans verdifulle innbo ble delvis stjålet og solgt. Hans gravsted ble solgt. Hans sønn døde på Ilebu, hans datter fengslet. Hans hustru døde ute på Oust-øen. Det ble sagt hun frøs ihjel og at ingen leger tilså henne. Hans eneste dress hang som filler på hans utmagrede kropp. Hans venner måtte forære ham undertøy.

Etter flere ukers opphold under sulte-tortur og med utilstrekkelige sengeklær, ble Hildisch overført til fengselspsykehuset i Akebergveien, hvor han kom under behandling av overlege Leikvam, som hele tiden har forsøkt å hindre overgrep mot fangene, så sant han har kunnet.

Senere ble Hildisch overført til Bærum Sykehus til spesialbehandling, men her ble han kort etter «sett» av en «god nordmann» som var rystet over at

Hans beretning sank dypt inn i meg og tendte følelser som et menneske ikke bør eie. Jeg var aldri før hevngjerrig, men jeg er redd jeg ble det under disse betroelser som ble gjort meg. Her satt en av Norges første foregangsmenn, dr. ingeniør honoris causa — æresdoktoren ved Aachens Universitet — grunnleggeren og stifteren, den mangeårige leder av De Nordiske Fabriken — De-No-Fa, bedriften som tilfører landet vårt millioner på millioner i faste, sikre og varige inntekter, — geniet, menneskevennen, musikeren og blomsterentusiasten Dietrich Hildisch — ribbet til skinnen for sin politiske overbevisnings skyld!

Man ga seg ikke før han hadde gitt livet, og det ble ham således ikke forundt å få gjennomført sitt faste forsett om å kaste hansken til de menn som jaget ham som fredløst villt, like inn i døden.

Det er vi, hans venner, som i dag har denne krevende oppgave!

Øyvor Hansson.

en syk NS-olding skulle ha tilatelse til å være på et sykehus. Landssvikpolitiet som alltid har vært lydhør for Dagbladets press og andre som opponerte, ordnet det slik at Hildisch straks ble tilbakeført til Akebergveien fengselspsykehus og der ble han til han ble løslatt — etter i alt ca. 2 års fengselsopphold.

Siden har han vært under stadig legebehandling, men livet sto ikke til å redde — påkjenningen hadde vært for sterk — selv for en kjempe som Hildisch. Dødsattesten skal ha den lakoniske diagnose: avmagring. Noe annet behøvde en heller ikke å nevne. Hildisch hadde ingen symptomer på kreft eller annen ondartet sykdom, som kunne forklare hans lidelse. Døden ble framskyndet — eller endog direkte forårsaket — av den barbariske behandling han legemlig og psykisk ble utsatt for av den norske rettsstat. Den skjebne Hildisch har vært utsatt for, er dog bare en blant mangfoldige.

Hans såkalte «bobestyrer» nektet ham i lang tid penger til underhold. Han ble sogar nektet bidrag til kjøp av legemidler.

Jeg har foran meg en skrivelse av 26/11-48 fra Helsedirektoratet til Hildisch, hvori meddeles at p. g. a. den begrensede bevilgning kan Hildisch søknad om bidrag til «kjøp av kostbare legemidler» ikke imøtekommes. Det er utrolig at slikt kan skje. Hans hustrus dødsbo (ikke NS) disponerer en stor formue, men selv disse midler var Hildisch og hans datter avskåret fra å kunne benytte, når det gjaldt å redde mannens liv.

Det hele er så tragisk at slikt kan foregå i vårt land, og endog mot en mann som har gjort Norge større tjenester enn de fleste.

Generaldirektør Hildisch har vært en foregangsmann på mange områder. Under forrige verdenskrig kan en vel si at Hildisch som stifter og leder av De-No-Fa reddet Norge fra fetthunger. En kan heller ikke komme vekk fra at Hildisch under den siste verdenskrig på en avgjørende måte reddet Norges fettforsyninger. Det var takket være hans oppfinnelser i forbindelse med polymerisering av sildolje, som gjorde at vi under denne krig kunne tilvirke margarin av sildolje. At utakk er verdens lønn har sikkert Hildisch fått føle sterkere enn noen annen. Det er tragisk å tenke på at en mann som Hildisch, som gjennom to verdenskriger reddet vårt land far fetthunger, selv skulle sulte i sitt fangenskap «da freden kom» og derved få det knekk som ga ham dødsstøtet.

Oslo 17. september 1949.

P. Harsen.

Nordmørspostens trykkeri